

Przestępczość skazanych- zajęcia nr 4

Przestępczość zorganizowana

rok akademicki 2022/2023

Aleksandra Polak-Kruszyk

Uniwersytet
Wrocławski

Wydział Prawa,
Administracji i Ekonomii

KATEDRA PRAWA KARNEGO WYKONAWCZEGO

Przestępczość zorganizowana

Przestępczość zorganizowana jest zjawiskiem złożonym

- ▶ Początki zorganizowanej przestępczości sięgają, zgodnie ze źródłami historycznymi, początku XIX w.
- ▶ Zjawisko to swoje korzenie znajduje w południowych Włoszech, dokładnie w Sycylii, gdzie narodził się swoisty światowy wzorzec przestępczości zorganizowanej – mafia, będąca w opinii publicznej najdoskonalszą, a w ocenie doktryny prawniczej pierwotną formą działalności przestępczej.
- ▶ Współcześnie nielegalne struktury przestępczości zorganizowanej obejmują wiele dziedzin życia społeczno-gospodarczo-politycznego.
- ▶ Część z nich specjalizuje się w popełnianiu przestępstw w wybranych – najcięższych kategoriach, a pozostałe prowadzą tak zwaną działalność wielokierunkowa (multiprzestępczą)
- ▶ Przestępczość zorganizowana dzieli się w Polsce (stosunkowo powszechnie) na 3 rodzaje: kryminalną, ekonomiczną i narkotykową

Przestępczość zorganizowana

Zorganizowana grupa przestępcza-

- ▶ niższa forma zorganizowania, co najmniej 3 osoby, może być sformowana nawet dla jednego przestępstwa

Związek przestępczy-

- ▶ wyższa forma zorganizowania - większa liczba członków, rozbudowane struktury, ale i kilkusobowy zespół, wyspecjalizowany; działalność długotrwała, podstawowa

Przestępczość zorganizowana

Dziedziny działalności:

- ▶ wspieranie prostytucji, сутenerstwa, handel żywym towarem, gry hazardowe,
- ▶ fałszerstwo pieniędzy,
- ▶ przemyt osób starających się o azyl i nielegalnych cudzoziemców,
- ▶ nielegalny handel bronią
- ▶ działalność narkotykowa,
- ▶ przeciwko własności (oszustwa, oszustwa kredytowe, kradzieże samochodów i podział łupów),
- ▶ działalność gospodarcza (nadużycie bezgotówkowych środków płatniczych)
- ▶ finansowa (np. karuzele vatowskie)

Środki prawne

Art. 258 kk:

§ 1: Kto bierze udział w zorganizowanej grupie albo związku mających na celu popełnienie przestępstwa lub przestępstwa skarbowego, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2: Jeżeli grupa albo związek określone w par. 1 mają charakter zbrojny albo mają na celu popełnienie przestępstwa o charakterze terrorystycznym, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8

§ 3: Kto grupę albo związek określone w par. 1, w tym mające charakter zbrojny, zakłada lub taką grupą albo związkiem kieruje, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4: Kto grupę albo związek mające na celu popełnienie przestępstwa o charakterze terrorystycznym zakłada lub taką grupą lub związkiem kieruje, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od 3 lat

Jak wynika z art. 258 kk, wyróżniamy:

- ▶ Grupy i związki mające na celu popełnienie przestępstwa lub przestępstwa skarbowego
- ▶ Grupy i związki o charakterze zbrojnym (zob. też art. 263 § 2)
- ▶ Grupy i związki o charakterze terrorystycznym (zob. też art. 115 §20)

Środki prawne

Przykłady

Pranie brudnych pieniędzy, sprawca zamieszany wprost w przestępstwo

Art. 299 kk §1: Kto środki płatnicze, instrumenty finansowe, papiery wartościowe, wartości dewizowe, prawa majątkowe lub inne mienie ruchome lub nieruchomości, pochodzące z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego, przyjmuje, przekazuje lub wywozi za granicę, pomaga do przenoszenia ich własności lub posiadania albo podejmuje inne czynności, które mogą udaremnić lub znacznie utrudnić stwierdzenie ich przestępnego pochodzenia lub miejsca umieszczenia, ich wykrycie, zajęcie albo orzeczenie przepadku, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

Złagodzenie odpowiedzialności, wyłączenie karalności (czynny żal; dezintegracja grupy)

Dobrowolne odstąpienie od udziału w zorganizowanej grupie przestępczej

Art. 259 kk: Nie podlega karze za przestępstwo określone w art. 258, kto dobrowolnie odstąpił od udziału w grupie albo związku i ujawnił przed organem powołanym do ścigania przestępstw wszystkie istotne okoliczności popełnionego czynu lub zapobiegł popełnieniu zamierzonego przestępstwa, w tym i przestępstwa skarbowego.

Mały świadek koronny

Art. 60 kk § 3: Sąd stosuje nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet może warunkowo zawiesić jej wykonanie w stosunku do sprawcy współdziałającego z innymi osobami w popełnieniu przestępstwa, jeżeli ujawni on wobec organu powołanego do ścigania przestępstw informacje dotyczące osób uczestniczących w popełnieniu przestępstwa oraz istotne okoliczności jego popełnienia.

Art. 60 kk § 4: Na wniosek prokuratora sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet warunkowo zawiesić jej wykonanie w stosunku do sprawcy przestępstwa, który, niezależnie od wyjaśnień złożonych w swojej sprawie, ujawnił przed organem ścigania i przedstawił istotne okoliczności, nieznanne dotychczas temu organowi, przestępstwa zagrożonego karą powyżej 5 lat pozbawienia wolności.

Świadek koronny

- ▶ Podstawą prawną są ustawy: o świadku koronnym z 1997 r. i o zmianie ustawy o świadku koronnym z 2006 r.
- ▶ Uzupełnieniem są rozporządzenia Rady Ministrów z 1998 r. i z 2006 r. w sprawie udzielania ochrony i pomocy świadkom koronnym i innym uprawnionym osobom

Świadek koronny – instytucję tę stosuje się w sprawach takich, jak:

- ▶ Przesłpstwo lub przespstwo skarbowe popełnione w zorganizowanej grupie
- ▶ Udział w zorganizowanej grupie lub związku
- ▶ Łapownictwo bierne
- ▶ Łapownictwo czynne
- ▶ Płatna protekcja bierna
- ▶ Płatna protekcja czynna
- ▶ Przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków przez funkcjonariusza publ.
- ▶ Bierne i czynne łapownictwo wyborcze, sportowe oraz związane z wykonywaniem działalności gospodarczej

➡ **Status świadka koronnego może uzyskać podejrzany, który do czasu wniesienia do sądu aktu oskarżenia:** przekazał organowi prowadzącemu postępowanie informacje mogące przyczynić się do ujawnienia okoliczności przespstwa, wykrycia innych sprawców, ujawnienia innych przespstw lub zapobieżenia im ujawnił majątek swój oraz innych sprawców zobowiązał się do złożenia przed sądem wyczerpujących zeznań dotyczących uczestników i okoliczności przespstwa

➡ Status świadka można uzyskać także pod warunkiem zobowiązania się do zwrotu korzyści majątkowej odniesionej z przespstwa (także skarbowego) oraz naprawienia szkody nim wyrządzonej Świadkiem koronnym nie może zostać podejrzany kojarzony z: popełnieniem lub współudziałem w popełnieniu zabójstwa nakłanianiem innej osoby do popełnienia takiego czynu kierowaniem zorganizowaną grupą lub związkiem

➡ Podejrzany, któremu przyznano status świadka koronnego, nie podlega karze za przespstwa (także skarbowe), w których uczestniczył i które jako świadek koronny ujawnił w trybie przewidzianym ustawą (to ewenement na skalę światową)

➡ Status świadka koronnego uchyla się obligatoryjnie, jeśli tenże świadek: zeznał nieprawdę lub zataił prawdę popełnił nowe przespstwo działając w zorganizowanej grupie lub związku zataił majątek swój lub pozostałych sprawców uzyskał status świadka niezgodnie z prawem

Przestępczość transgraniczna

- ▶ Tego rodzaju przestępczość rozwija się dynamicznie w sferze migracji ludności, braku barier dla swobodnego przepływu towarów, a zwłaszcza w:
  - ▶ międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, przewożenia dzieł sztuki, odpadów, materiałów jądrowych i promieniotwórczych, amunicji i broni, narkotyków, nielegalnemu przemytowi pojazdów i towarów, zapobieganiu aktom terroryzmu i zapewnienia bezpieczeństwa w dziedzinie komunikacji międzynarodowej.
- ▶ W literaturze wskazuje się *„...transgraniczna przestępczość zorganizowana przyjmuje bardzo zróżnicowane formy, różne są jej przejawy i rozmiary w poszczególnych państwach czy regionach. Ta forma przestępczości jest zjawiskiem bardzo dynamicznym, a jednocześnie nienadającym się do scharakteryzowania na wysokim poziomie ogólności. Niezwykle trudno jest w sposób miarodajny i kompleksowy ocenić skalę jej oddziaływania na bezpieczeństwo państw i systemu międzynarodowego”*
  - Przedstawiona definicja przestępczości transgranicznej wskazuje na to, iż jest ona jedną z form przestępczości zorganizowanej.
  - Jest zjawiskiem dynamicznym, które w zależności od obszaru oraz metod działania jak również od kategorii przemycających towarów ulega stałym zmianom i modyfikacjom.
  - Przestępczość transgraniczna potrafi się błyskawicznie dostosować do lokalnych potrzeb, a także wypełnić zapotrzebowanie na usługi i towary deficytowe, przynosząc krociowe zyski dla organizatorów procederu.

Przestępczość transgraniczna

► Istniejący ruch graniczny oraz międzynarodową wymianę towarów próbuje do swoich celów wykorzystać przestępczość transgraniczna. Współczesna przestępczość transgraniczna swoim działaniem obejmuje różne dziedziny i koncentruje się na następujących obszarach:

1. handlu ludźmi/przymusową pracą, seks biznes oraz nielegalna transplantacja organów;
2. przemyśle narkotyków i substancji psychoaktywnych oraz parafarmaceutyków;
3. przemyśle towarów chronionych znakami akcyzy Ministra Finansów RP (papierosy oraz alkohol) oraz prawem autorskim (płyty CD z filmami i muzyką, markowa odzież, kosmetyki);
4. przemyśle pojazdów pochodzących z przestępstwa;
5. przemyśle dzieł sztuki;
6. przemyśle rzadkich gatunków zwierząt i roślin chronionych Konwencją waszyngtońską oraz towarów pochodzenia zwierzęcego;
7. proliferacji – przemyśle materiałów, urządzeń oraz technologii służących do produkcji broni masowego rażenia;
8. wyłudzeniu podatku VAT.